

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 2/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till de ändringar som inrättandet av Livsmedelssäkerhetsverket förutsätter i vissa lagar

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 22 november 2005 en proposition med förslag till de ändringar som inrättandet av Livsmedelssäkerhetsverket förutsätter i vissa lagar (RP 203/2005 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 8/2006 rd) har bifogats detta betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Maija Salo, äldre regeringssekreterare Timo Rämänen, veterinärråd Pirkko Skutnabb och överinspektör Johanna Wallius, jord- och skogsbruksministeriet
- lagstiftningsråd Eija Siitari-Vanne, justitieministeriet
- överinspektör Sebastian Hielm, social- och hälsovårdsministeriet
- biträdande direktör Sinikka Marmo, Kontrollcentralen för växtproduktion

- direktör för tulllaboratoriet, professor Heikki Pyysalo, Tullstyrelsen
- dekanus Hannu Saloniemi, Helsingfors universitet, veterinärmedicinska fakulteten
- länsveterinär Antti Nurminen, Finlands Veterinärförbund.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- inrikesministeriet
- handels- och industriministeriet
- miljöministeriet
- Livsmedelsverket
- Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel EELA
- Södra Österbottens arbetskrafts- och näringscentral
- länsstyrelsen i Södra Finlands län
- Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet
- Livsmedelsindustriförbundet rf
- Djurskyddsförbundet Animalia ry
- Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf
- Finlands Fiskodlarförbund rf
- Finlands Kommunförbund
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC.

PROPOSITIONEN OCH GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE

Propositionen

Regeringen har våren 2005 avlåtit en proposition till riksdagen med förslag till lag om Livsmedelssäkerhetsverket. I lagen om djursjukdomar, lagen om bekämpande av djursjukdomar, som med lätthet sprida sig, lagen om medicinsk behandling av djur, lagen om utövning av veterinäryrket, läkemedelslagen, djurskyddslagen och lagen om veterinär gränskontroll föreslås de ändringar som är nödvändiga för att Livsmedelssäkerhetsverket ska kunna inrättas.

De föreslagna ändringarna gäller överföring av jord- och skogsbruksministeriets uppgifter på Livsmedelssäkerhetsverket. Vidare föreslås vissa ändringar som beror på grundlagen och vissa

andra mindre innehållsliga och tekniska ändringar.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 maj 2006 samtidigt som den lag som gäller Livsmedelssäkerhetsverket.

Grundlagsutskottets utlåtande

Grundlagsutskottet anför i sitt utlåtande att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, men det fjärde, femte och åttonde lagförslaget bara om grundlagsutskottets konstitutionella anmärkningar om 30 § 1 mom. i det fjärde lagförslaget, 23 § i det femte lagförslaget och 2 § 1 mom., 5 och 6 §, 7 § 2 mom. och 10 § 2 mom. i det åttonde lagförslaget beaktas på behörigt sätt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Utskottet konstaterar att regeringen föreslår vissa ändringar i lagen om djursjukdomar, lagen om bekämpande av djursjukdomar, som med lätthet sprida sig, lagen om medicinsk behandling av djur, lagen om utövning av veterinäryrket, läkemedelslagen, djurskyddslagen och lagen om veterinär gränskontroll för att de verkställighetsuppgifter som jord- och skogsbruksministeriet har med stöd av de här lagarna eller författningar som utfärdats med stöd av dem ska kunna flyttas över på Livsmedelssäkerhetsverket. Det huvudsakliga syftet med att sammanföra uppgifterna på en enda aktör är att göra förvaltningen klarare och resursanvändningen effektivare. I samband med överföringen av uppgifterna ska sådana nödvändiga ändringar som grundlagen kräver göras i lagarna.

Utskottet påpekar att totalreformen av lagen om djursjukdomar är så pass omfattande att den inte har gått att bereda och genomföra enligt samma tidsplan som Livsmedelssäkerhetsverket nu inrättas. För att alla bemyndiganden att utfär-

da förordning och bestämmelser som inskränker näringsfriheten ska kunna ses över i motsvarighet till kraven i grundlagen måste hela tillämpningsområdet bedömas på nytt med tanke på grundlagen. Meningen är att inleda totalreformen 2007 och den beräknas ta omkring tre år.

Vad gäller de föreslagna ändringarna i veterinärvårdslagen noterar utskottet att kommunalveterinären enligt gällande lags 14 § 1 mom. har rätt att bära upp ett arvode och resekostnadsersättning som fastställs i tjänstekollektivavtalet och ersättning för förbrukade läkemedel och förnödenheter hos djurägaren eller djurinnehavaren. I 14 § 2 mom. i förslaget till lag om ändring av veterinärvårdslagen föreslås att det genom förordning av statsrådet bestäms närmare på vilket sätt arvodena ska beaktas som pensionsgrundande för kommunalveterinärerna. I veterinärvårdsförordningen föreskrivs i detalj hur arvodena ska beaktas enligt veterinärvårdslagen. Utskottet framhåller att det inte framgår av propositionen om bemyndigandet längre behövs efter de ändringar som gjorts i lagstiftningen om kommunala pensioner. Det stöder sig på utredning i

saken när det inskräper att ändringar i den nuvarande ordningen inte bör göras utan att det utreds i detalj om bemyndigandena behövs eller inte. Därför bör behovet av bemyndiganden utredas och utvärderas särskilt i samband med den pågående totalreformen av veterinärvårdslagen.

Föreslagna 48 § 1 mom. i djurskyddslagen ger Livsmedelssäkerhetsverket och länsstyrelsen rätt att förordna tjänsteveterinärer att utföra utredningar och undersökningar bl.a. i djurhållningsenheter. Vid utfrågningen av sakkunniga har det i detta sammanhang påpekats att man i samband med lagändringen bör se närmare på kommunalveterinärernas ställning i djurskyddstillsynen eftersom kommunalveterinärerna anser sig vara jäviga att utöva tillsyn över sina egna klienter. Utskottet konstaterar att gällande 48 § 1 mom. i djurskyddslagen täcker in alla veterinärer, också tjänsteveterinärerna. För att 124 § i grundlagen ska kunna beaktas föreslår regeringen att bestämmelsen preciseras så att den bara gäller tjänsteveterinärer som alltså inte skulle få se sin ställning förändrad. I förvaltningslagen (434/2003) finns bestämmelser bl.a. om jäv, jävsgrunder och avgörande av jävsfrågor. Utskottet uppmärksammar å andra sidan att jävsproblemet också kan dyka upp i utbetalningen av jordbruksstöd bl.a. i tillsynen över kriterierna för djurens välbefinnande. I 9 § i gällande veterinärvårdslag föreskrivs om tjänsten som kommunalveterinär och därför måste frågan om jäv för kommunalveterinärer också tas upp i samband med den pågående totalreformen av veterinärvårdslagen.

I 39 § om inspektion i den gällande djurskyddslagen finns ingen särskild bestämmelse om inspektioner på områden som omfattas av hemfriden. För att inspektionsrätten ska kunna begränsas på det sätt som den nya grundlagen avser föreslås 39 § nu bli kompletterad med ett nytt 5 mom. om inspektioner på områden som omfattas av hemfriden. Grundlagsutskottet behandlar i sitt utlåtande om propositionen de föreslagna bestämmelserna men har ingenting att anmärka mot dem. Enligt dem ska tillsynsmyndigheterna ha rätt att utföra inspektion på områden som omfattas av hemfriden om det är nödvän-

digt för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller och om det finns anledning att misstänka att djurets ägare eller innehavare har gjort sig skyldig till straffbart förfarande som strider mot djurskyddslagen. Utgångspunkten kan anses vara en sådan misstanke att det hos myndigheten med stöd av den tillgängliga informationen om fallet uppstår en rationell och motiverbar misstanke om att ägaren bryter mot lagstiftningen om hållande av djur eller djurarter. I en utredning till utskottet nämns praktiska situationer där djurens välbefinnande kan misstänkas stå på spel vid foderleveranser eller omständigheter kring avhämtningen av producerad mjölk. Å andra sidan vill utskottet peka på ett vanligt problem i praktiken, nämligen att man först på ort och ställe de facto kan konstatera om det skett ett brott mot lagstiftningen om djurs välbefinnande och hur grov handlingen är.

Regeringen föreslår ändringar i lagen om veterinär gränskontroll. De gäller överföring av gränskontrollerna från jord- och skogsbruksministeriet till Livsmedelssäkerhetsverket. Propositionen innebär inga ändringar i gränsveterinärernas uppgifter. Om deras uppgifter föreskrivs i 34 § i den nya livsmedelslagen (23/2006). I både livsmedelslagen och lagen om veterinär gränskontroll föreskrivs om import av livsmedel av animaliskt ursprung från länder utanför Europeiska unionen. Enligt 34 § i livsmedelslagen kontrollerar tullverket importen av livsmedel av icke-animaliskt ursprung från länder utanför Europeiska unionen. Genom livsmedelslagen sätts EU:s nya livsmedelslagstiftning och gränskontrolllagstiftning i kraft. Men utskottet påpekar att definitionen av livsmedel av animaliskt ursprung inte är likadan i EU:s livsmedelslagstiftning som i EU:s gränskontrolllagstiftning. Det är nödvändigt att vidta åtgärder i saken så fort som möjligt för att arbetsfördelningen mellan myndigheterna ska kunna ordnas på lämpligt sätt.

Med hänvisning till propositionens motivering och annan utredning finner utskottet propositionen behövlig och angelägen. Det tillstyrker lagförslagen men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

*Detaljmotivering***4. Lag om ändring av djurskyddslagen**

30 §. Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande att om förslaget till lag om ändring av djurskyddslagen ska behandlas i vanlig lagstiftningsordning måste bestämmelsen om tillstånd att transportera djur preciseras med bestämmelser om att bevilja, förvägra och återkalla tillstånd.

Av en utredning till utskottet framgår att djurtransporter i gemenskapen för tillfället regleras i rådets direktiv om skydd av djur vid transport (91/628/EEG). Kraven i direktivet har satts i kraft i Finland genom 29 och 30 § i djurskyddslagen och statsrådets förordning (491/1996) som utfärdats med stöd av dem. Det generella problemet med lagstiftningen just nu är författningsnivån som inte i alla delar svarar mot grundlagens krav. Rådets förordning om skydd av djur under transport (EG) Nr 1/2005 som upphäver direktivet ska börja tillämpas från den 5 januari 2007. Förordningen gör det nödvändigt att revidera all lagstiftning om transport av djur. Jord- och skogsbruksministeriet har tillsatt en arbetsgrupp för ändamålet. Meningen är att en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om transport av djur och djurskyddslagen ska lämnas till riksdagen under höstsessionen 2006. Lagändringarna avses träda i kraft samtidigt med rådets förordning om transport av djur, dvs. den 5 januari 2007.

Utskottet föreslår att de bestämmelser som grundlagsutskottet kräver genomförs genom att 30 § i djurskyddslagen kompletteras med en bestämmelse med samma innehåll som 21 § i statsrådets förordning (491/1996) om beviljande och återkallande av tillstånd. Bestämmelsen innebär ingen behovsprövning utan tillstånd ska beviljas om de nödvändiga villkoren uppfylls. Samtidigt föreslås den bli preciserad såsom grundlagen kräver genom att möjligheten att återkalla tillstånd knyts till väsentliga förseelser och till att tillståndsinnehavaren inte åtgärdar bristerna inom en sådan skälig tid som tillsynsmyndigheten bestämmer. Den nya bestämmelsen föreslås bli intagen som nytt 2 mom. i paragrafen. Det be-

tyder att 2 mom. som regeringen vill ändra på och nuvarande 3 och 4 mom. blir 3—5 mom.

5. Lag om ändring av lagen om utövning av veterinäryrket

5 §. Ett villkor för legitimation som veterinär är att en sökande har förvärvat tillräckliga kunskaper i finska eller svenska. Utskottet föreslår att lydelsen preciseras på denna punkt.

11 §. Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att utövare av veterinäryrket enligt föreslagna 11 § är skyldiga att i sin yrkesutövning utöver gällande lagstiftning iakttä de befallningar som Livsmedelssäkerhetsverket och länsstyrelsen ger i egenskap av tillsynsmyndigheter. Det framhåller att befallningarnas innehåll och omfattning inte är på något vis angiven i lag och att en administrativ underställning rimmar illa med den grundläggande rättigheten till yrkesutövning enligt 18 § 1 mom. i grundlagen. Därför vill utskottet stryka bestämmelsen.

På de grunder som framgår av grundlagsutskottets utlåtande föreslår jord- och skogsbruksutskottet att 11 § upphävs. På grund av detta föreslås ändringar i lagförslagets ingress och i 23 § 1 punkten och 37 § 1 mom.

23 §. Utskottet föreslår att 1 mom. justeras på grund av det som anförts om 11 §.

Grundlagsutskottet noterar i sitt utlåtande att Livsmedelssäkerhetsverket med stöd av föreslagna 23 § "med beaktande av förseelsens art och omfattning" genom sitt beslut kan meddela en utövare av veterinäryrket närmare föreskrifter för yrkesutövningen, tills vidare eller för viss tid begränsa rätten att utöva yrket eller tills vidare eller för viss tid frånta utövaren av veterinäryrket denna rätt, om denne har handlat felaktigt eller klandervärt vid utövningen av veterinäryrket i de fall som avses i lagen.

Enligt grundlagsutskottets mening möjliggör förslaget ett mycket kraftfullt ingrepp i rätten att utöva veterinäryrket (begränsning eller fråntagande) också om det klandervärda i yrkesutövarens förfarande vore relativt lindrigt. Det är ett

problem med tanke på bestämmelsens proportionalitet och näringsfriheten enligt 18 § 1 mom. i grundlagen. Grundlagsutskottet kräver att lagen kompletteras med bestämmelser om det felaktiga förfarandets eller försummelsens allvarlighet och upprepade förekomst och att det av bestämmelsen bör framgå att rätten till yrkesutövning kan begränsas eller fråntas yrkesutövaren först när anmärkningar eller varningar till utövaren av veterinäryrket inte har lett till att bristerna i verksamheten åtgärdats.

Utifrån detta föreslår utskottet att 23 § kompletteras med ett nytt 2 mom. om att villkor för att begränsa eller frånta rätten till yrkesutövning är att felaktigheten eller försummelsen är allvarlig och upprepade och att bristerna inte har åtgärdats oberoende av Livsmedelssäkerhetsverkets anmärkningar eller varningar.

26 §. Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande att Livsmedelssäkerhetsverket utifrån föreslagna 26 § "vid behov" temporärt kan förbjuda en utövare av veterinäryrket att utöva yrket eller temporärt begränsa rätten att utöva yrket. Det anser att de begränsande åtgärderna måste bedömas med tanke på näringsfriheten i 18 § 1 mom. i grundlagen och begränsningarnas proportionalitet. Begränsningarna bör vara nödvändiga för att uppnå ett godtagbart syfte. Därför bör 26 § ändras genom att uttrycket "vid behov" stryks och att ett förbud eller en begränsning är möjliga bara om de är "nödvändiga".

Utskottet föreslår att paragrafen ändras i enlighet med grundlagsutskottets utlåtande.

37 §. Utskottet föreslår att 1 mom. preciseras på grund av det som sägs om 11 §.

6. Lag om ändring av veterinärvårdslagen

20 §. Grundlagsutskottet anser att lagförslagen medger ett mycket kraftfullt ingrepp i rätten att utöva veterinäryrket (begränsning eller fråntagande) också om det klandervärda i yrkesutövarens förfarande vore lindrigt. Livsmedelssäkerhetsverket kan enligt 20 § i förslaget till ändring av veterinärvårdslagen bestämma att verksam-

het inom privatveterinärvård ska avbrytas tills bristerna eller missförhållandena har blivit avhjälpda. Begränsningarna ska vara rätt proportionerade och nödvändiga för att uppnå ett godtagbart syfte. Enligt grundlagsutskottet bör lagförslaget ändras så att verksamheten kan avbrytas bara om det är nödvändigt.

Med stöd av det ovan sagda föreslår utskottet att paragrafen kompletteras med en begränsning som gäller avbrott i verksamheten. Det ska kunna bestämmas att verksamheten ska kunna avbrytas bara om det är nödvändigt på grund av att det innebär en risk för djurs hälsa eller välbefinnande.

7. Lag om ändring av lagen om djursjukdomar

12 §. Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att det med stöd av 1 mom. är möjligt att utfärda en lång rad bestämmelser för att förebygga djursjukdomar, förhindra deras spridning och utreda sjukdomsläget. Regleringen är rätt öppen, för enbart syftet att utfärda bestämmelser räcker inte till för att uppfylla kravet på nödvändig exakthet. Därför bör bestämmelsen preciseras med en beskrivning åtminstone av de situationer som gör det möjligt att utfärda bestämmelser.

Grundlagsutskottet uppmärksammar vidare att det enligt 2 mom. genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan utfärdas närmare bestämmelser om sådana åtgärder, förordnanden, förbud, villkor och begränsningar som avses i 1 mom. Utifrån 4 mom. kan det genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet föreskrivas att länsveterinären, kommunalveterinären eller besiktningsveterinären inom ramen för de befogenheter de har enligt 5 § i Livsmedelssäkerhetsverkets ställe fattar beslut om de åtgärder, förordnanden, förbud, villkor och begränsningar som avses i 2 mom. Genom förordningen utfärdas bestämmelser om myndigheternas utövande av sina beslutsbefogenheter. Grundlagsutskottet konstaterar att regleringen är inexakt och att bemyndigandet behöver justeras så att det närmare framgår när och på vilka villkor befogenheter kan delegeras till myndigheterna.

Med stöd av det som sägs ovan föreslår utskottet att det inledande stycket i 1 mom. kompletteras med en bestämmelse om att de föreskrifter som avses i momentet kan utfärdas bara om förekomsten eller spridningen av en djursjukdom kan innebära risk för människors hälsa, allvarlig risk för djurs hälsa eller ekonomiska förluster för djurproduktionen.

Utskottet föreslår också att bemyndigandet att utfärda förordning i 4 mom. begränsas så att befogenheter genom förordning kan delegeras bara till länsveterinären. Vidare vill utskottet begränsa och ändra bemyndigandebestämmelsen så att länsveterinären inte längre kan delegeras befogenheter att fatta beslut om åtgärder, villkor, begränsningar och förbud som avses i 1 mom., utan bara befogenhet att i enskilda fall bevilja undantag från förbud och begränsningar som föreskrivs genom förordning, när verksamheten inte innebär risk för spridning av djursjukdomar. Så vitt utskottet kan se innebär preciseringen en väsentlig inskränkning av bemyndigandets räckvidd.

8. Lag om ändring av lagen om djursjukdomar, som med lätthet sprida sig

2 §. Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande att arbetsplikten i föreslagna 1 mom. som gäller alla legitimerade veterinärer som inte har fyllt 50 år och veterinärmediciniekandidater och veterinärmedicinstuderande måste bedömas med tanke på den personliga friheten enligt 7 § 1 mom. och näringsfriheten enligt 18 § i grundlagen. Arbetsplikten gäller i 1 § angivna situationer där bl.a. epizooti yppar sig i landet eller det föreligger uppenbar fara för att en sådan sjukdom sprider sig till landet. I lagen anges inte exakt hur länge arbetsplikten varar och det förefaller vara en onödigt långt gående åtgärd att utsträcka den till veterinärmedicinstuderande. Bestämmelsen uppfyller inte det krav på exakthet och noggrann avgränsning som förutsätts av en begränsning av en grundläggande rättighet och är dessutom problematisk med tanke på proportionaliteten. Grundlagsutskottet kräver i sitt utlåtande att be-

stämmelsen preciseras för att lagen ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Utifrån det som sägs ovan föreslår utskottet att arbetsplikten i 1 mom. begränsas till de veterinärmediciniekandidater som har rätt att tillfälligt utöva veterinäryrket. Samtidigt ska arbetsplikten preciseras att gälla sådana veterinäruppgifter som är nödvändiga på grund av sjukdomsläget och som myndigheterna inte har tillräckliga personella resurser att ta hand om när det handlar om en vitt utbredd epizooti. Vidare föreslås den arbetspliktiges utbildning, arbetserfarenhet, hälsotillstånd och familjeförhållanden bli beaktade. Arbetsplikten bör begränsas så att den får vara sammanlagt högst två månader. Vidare bör paragrafen kompletteras med en bestämmelse om att den arbetspliktiges tidigare anställning inte avbryts på grund av arbetskommanderingen.

5 §. Grundlagsutskottet framhåller i sitt utlåtande att det utifrån paragrafen kan föreskrivas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet om nödvändiga begränsningar och förbud som gäller utövande av kringföringshandel med djur för att bekämpa epizooti. Förfarandet ingriper i näringsfriheten enligt 18 § 1 mom. i grundlagen. Grundlagsutskottet anser vidare att ett förbud eller en begränsning förutsätter att de allmänna villkoren för en begränsning av en grundläggande rättighet, som att det ska föreskrivas om saken genom lag och att regleringen är exakt och noggrant avgränsad, uppfylls. I 80 § 1 mom. i grundlagen sägs att bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter ska utfärdas genom lag. Utskottet anser att bekämpningen av en djursjukdom och nödvändighetskriteriet inte genom den föreslagna lagen i tillräcklig utsträckning kommer åt att styra förordningsutfärdarens prövningsrätt. Därför måste bestämmelsen preciseras för att lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av det ovan sagda föreslår utskottet att bestämmelsen i paragrafen begränsas genom att hänvisningen till kringföringshandel med

djur och anordnande av djurutställningar och andra motsvarande tillställningar stryks.

6 §. Grundlagsutskottet noterar att det med stöd av paragrafen och med avvikelse från bestämmelserna i livsmedelslagen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan utfärdas bestämmelser om slaktning och köttbesiktning av djur från ett smittoområde som avses i 7 §. Grundlagsutskottet ser bemyndigandet som alltför öppet eftersom det i lagen inte finns några villkor som begränsar förordningsutfärdarens prövningsrätt. Den föreslagna bestämmelsen uppfyller inte kraven på reglering genom lag och inte heller de anknyttande kraven på exakthet, noggrann avgränsning och proportionalitet. Enligt utlåtandet måste regleringen preciseras för att lagen ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Enligt utredning till utskottet behövs det föreslagna bemyndigandet inte längre med hänsyn till den senaste utvecklingen inom livsmedelslagstiftningen. Därför föreslår utskottet att paragrafen upphävs.

7 §. Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande att föreslagna 9—11 § inom smittoområde, skyddszon och avvärjningsområde förbjuder vissa åtgärder, som handel med djur, persontrafik från och till området och offentliga nöjen utan tillstånd av kommunalveterinären eller länsveterinären. Enligt 7 § 2 mom. kan det genom förordning utfärdas närmare bestämmelser på vilka villkor länsveterinären eller kommunalveterinären kan avvika från begränsningar och förbud. Grundlagsutskottet menar att förbud och begränsningar spelar en viss roll inte bara med tanke på näringsfriheten enligt 18 § 1 mom. och rörelsefriheten enligt 9 § 1 mom. i grundlagen utan också med tanke på mötesfriheten enligt 13 § 1 mom. i grundlagen. Förbudsmöjligheten i tillståndssystemet hänger nära samman inte minst med föreningsfriheten. Tillstånd beviljas helt enligt prövning. Det finns inga bestämmelser i lag om tillståndsvillkor. Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen bör bestämmelser om grunderna för

individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag. Förbuden och begränsningarna hänger dessutom bara samman med områdesbegreppet och därmed är bestämmelsen problematisk också med tanke på proportionaliteten. Begränsningarna uppfyller inte kraven på att det ska föreskrivas om allmänna begränsningar i de grundläggande rättigheterna genom lag och att regleringen ska vara exakt och noggrant avgränsad, och dessutom framgår det väsentliga innehållet i tillståndsvillkoren inte direkt av lagen. För att den föreslagna lagen till denna del ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning anser grundlagsutskottet att lagen måste preciseras och kompletteras med villkoren för tillstånd till avvikelse.

Utifrån det som sägs ovan föreslår utskottet att bestämmelserna om upprättande av ett smittoområde och en skyddszon liksom bestämmelserna om tillståndsvillkor preciseras. Villkoret för tillstånd föreslås vara att den verksamhet som tillståndet gäller inte innebär risk för spridning av epizooti. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas närmare bestämmelser om tillståndsvillkoren. Vidare vill utskottet begränsa möjligheten att bevilja tillstånd så att det bara är länsveterinären som i enskilda fall kan bevilja tillstånd. Ändringarna kan göras så att 2 mom. ändras och paragrafen kompletteras med ett nytt 3 mom. och då blir 3 mom. i propositionen 4 mom. På grund av det nya momentet och ändringen i 2 mom. föreslås ändringar också i det inledande stycket till 9 § 1 mom., det inledande stycket till 10 § 1 mom. och i 11 § 1 mom.

9 §. Utskottet föreslår på grund av det som anförs om 7 § att 1 mom. och 5 mom. justeras.

10 §. Utskottet föreslår på grund av det som anförs om 7 § att 1 mom. justeras.

Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att det med stöd av 2 mom. kan föreskrivas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet om nödvändiga förbud eller begränsningar gällande postbefordring från smittoområdet till en plats utanför detsamma. Man ingriper genom förordning i rätten enligt 12 § 1 mom. i grundla-

gen att ta emot information och andra meddelanden utan att någon i förväg hindrar det. Närmare bestämmelser om förbud mot yttrandefriheten kan enligt grundlagen bara utfärdas genom lag. Grundlagsutskottet vill att lagförslaget preciseras på denna punkt för att det ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Av en utredning till utskottet framgår att postbefordran från ett smittoområde inte nödvändigtvis behöver begränsas eller förbjudas särskilt. Utskottet föreslår att 2 mom. stryks.

11 §. Utskottet föreslår på grund av det som sägs om 7 § att 1 mom. och 2 mom. justeras.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår jord- och skogsbruksutskottet

att lagförslag 1, 2 och 3 godkänns i enlighet med propositionen och

att lagförslag 4—8 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

4.

Lag

om ändring av djurskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i djurskyddslagen av den 4 april 1996 (247/1996) 28 § 2 och 3 mom., 29 § 2 mom., 30 § 1 och 2 mom., 34, 35 och 38 §, 48 § 1 mom., 51 § 1 mom., 55 § 3 mom., 58 § 2 mom., 59 § 2 mom. och 61 § 3 mom.,

av dem 30 § 2 mom. sådant det lyder i lag 662/1999 och 51 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1194/1996, samt

fogas till 30 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 662/1999 och 220/2003, ett nytt 2 mom., varvid det ändrade 2 mom. och nuvarande 3 och 4 mom. blir 3—5 mom. och till lagen en ny 34 a § och till 39 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1194/1996, ett nytt 5 mom. som följer:

28 och 29 §
(Som i RP)

30 §

*Tillstånd att transportera djur och register över
djurtransportörer*

(1 mom. som i RP)

Tillstånd enligt 1 mom. beviljas, om sökanden har tillgång till transportmedel som är lämpliga för djurtransport och om sökanden eller någon som är anställd hos den har de kun-

skaper och färdigheter som behövs för transport av djur samt för hantering och skötsel av dem i samband med transporten. Denna behörighet krävs dock inte, om en verksamhetsidkare utan att själv transportera djur endast hyr ut eller annars överlåter transportmedel för djurtransporter. Länsstyrelsen kan återkalla ett tillstånd, om tillståndshavaren på ett väsentligt sätt bryter mot denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den, eller om verksamheten inte längre uppfyller villkoren för tillståndet och tillståndshavaren inte avhjälper missförhållande-

na inom en skälig tid som tillsynsmyndigheten 34, 34 a, 35, 38, 39, 48, 51, 55, 58, 59 och 61 §
bestämt. (Nytt) (Som i RP)

(3 mom. som 2 mom. i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

5.

Lag

om ändring av lagen om utövning av veterinäryrket

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 21 januari 2000 om utövning av veterinäryrket (29/2000) 11 och 45 § samt
ändras 3—5 och 7—9 §, 10 § 1 mom., (utesl.), 12 § 1 mom., 17 § 2 mom., 19—27 §, 28 § 1 mom.,
29 och 32 §, 33 § 3 mom., 34 § 1 mom., 35 och 36 §, 37 § 1 mom., 40 och 41 §, 42 § 2 och 3 mom.,
43 § 2 mom. samt 44 § som följer:

3 och 4 §
(Som i RP)

11 §
(Utesl.)

5 §

12, 17 och 19—22 §
(Som i RP)

*Legitimation som veterinär med stöd av annan
utländsk examen*

23 §

Rätt att vara verksam som legitimerad veterinär beviljar Livsmedelssäkerhetsverket i andra fall än de som avses i 4 § på ansökan sådana medborgare i stater inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som i en stat utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har avlagt veterinärmedicinsk examen. En ytterligare förutsättning för legitimation är att sökanden i Finland har avlagt erforderliga kompletterande studier inom området för veterinärmedicinen, visat sig ha tillräckliga kunskaper i finska eller svenska samt avgett i 3 § avsedd veterinärförskran.

(2 och 3 mom. som i RP)

7—10 §
(Som i RP)

Felaktigt förfarande

Livsmedelssäkerhetsverket kan med beaktande av förseelsens art och omfattning genom sitt beslut meddela en utövare av veterinäryrket närmare föreskrifter för yrkesutövningen, tills vidare eller för viss tid begränsa rätten att utöva yrket eller tills vidare eller för viss tid frånta utövaren av veterinäryrket denna rätt, om denne har

1) försummat någon skyldighet enligt 10 § 2 mom., 12—16 eller 18 §,

(2 och 3 punkten som i RP)

För att rätten att utöva yrket skall kunna begränsas eller fråntas utövaren på det sätt som anges i 1 mom. förutsätts det att det felaktiga förfarandet eller försummelsen har varit av allvarlig art och upprepats och att anmärkningen eller varningen till yrkesutövaren inte har lett

till att bristen i verksamheten blivit avhjälpt.
(Nytt)

27—29 och 32—36 §
(Som i RP)

24 och 25 §
(Som i RP)

37 §

Vite

26 §

Temporära administrativa säkerhetsåtgärder

Vid behandlingen av ärenden som avses i 20—25 § kan Livsmedelssäkerhetsverket (*utesl.*) temporärt förbjuda en utövare av veterinäryrket att utöva yrket eller temporärt begränsa rätten att utöva yrket, *om det är nödvändigt på grund av den omedelbara risk för djurs hälsa eller välbefinnande eller folkhälsan som verksamheten innebär.*

En utövare av veterinäryrket som försummar (*utesl.*) anmälnings- och upplysningsskyldigheten enligt 12 § eller skyldigheten enligt 15 § att föra och förvara journalhandlingar kan av Livsmedelssäkerhetsverket vid vite åläggas att iaktta sin skyldighet.

40—44 §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

6.

Lag

om ändring av veterinärvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i veterinärvårdslagen av den 17 augusti 1990 (685/1990) 24 §,
ändras 4, 5 och 10 §, 14 § 2 mom., 17 § 3 mom., 20 och 21 §, av dem 17 § 3 mom. sådant det lyder i lag 194/1993, samt
fogas till lagen en ny 4 a § som följer:

4, 4 a, 5, 10, 14 och 17 §
(Som i RP)

kerhetsverket bestämma att verksamheten skall avbrytas tills bristerna eller missförhållandena har blivit avhjälpta.

20 §

Om det inom privat veterinärvårdsverksamhet förekommer avsevärda brister eller missförhållanden *och om det på grund av den risk för djurs hälsa eller välbefinnande som verksamheten innebär är nödvändigt*, kan Livsmedelssä-

21 §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

7.

Lag

om ändring av lagen om djursjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 18 januari 1980 om djursjukdomar (55/1980) 5, 10, 12, 13 a och 14 §, 15 § 5 mom., 21 § 1 mom. samt 21 a § 1 mom.,

av dem 5 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 424/1994, 10 §, 21 § 1 mom. och 21 a § 1 mom. sådana de lyder i lag 809/1992, 12 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lagar 809/1992 och 424/1994, 13 a § sådan den lyder i nämnda lag 424/1994 och 15 § 5 mom. sådant det lyder i lag 1000/1999, samt

fogas till lagen nya 12 b—12 h § som följer:

5 och 10 §
(Som i RP)

12 §

Om förekomsten eller spridningen av en djursjukdom kan innebära risk för människors hälsa, allvarlig risk för djurs hälsa eller ekonomiska förluster för djurproduktionen, kan det i syfte att förebygga djursjukdomar, förhindra deras spridning samt utreda sjukdomsläget (utesl.)

(1—10 punkten som i RP)

(2 och 3 mom. som i RP)

I en i 2 mom. avsedd förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan dessutom föreskrivas

att länsveterinären i enskilda fall kan bevilja tillstånd att avvika från förbuden och begränsningarna i förordningen, om det kan säkerställas att den verksamhet som tillståndet avser inte innebär risk för spridning av en djursjukdom. I förordningen skall dessutom utfärdas närmare bestämmelser om villkoren för tillståndet.

12 b—12 h, 13 a, 14, 15, 21 och 21 a §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

8

Lag

om ändring av lagen om djursjukdomar, som med lätthet sprida sig

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs 6 § i lagen av den 16 december 1960 om djursjukdomar, som med lätthet sprida sig (488/1960),

ändras (utesl.) 2 § 1 mom. samt 3—5, 7—12, 12 a, 13 och 14 §, av dem 12 a § sådan den lyder i lag 35/1971 samt

fogas till 1 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 35/1971, ett nytt 3 mom. som följer:

1 §
(Som i RP)

fentligt samfunds och tjänstemans skadeståndsansvar.

2 §

Har de myndigheter som avses i 5 § i lagen om djursjukdomar (55/1980) inte tillräckliga resurser för att bekämpa vitt utbredd epizooti, är de i landet fast bosatta legitimerade veterinärer, vilka inte har fyllt femtio år, samt veterinärmediciner kandidater som har rätt att temporärt utöva veterinäryrket på förordnande av Läkemedelssäkerhetsverket skyldiga att handha sådana veterinäruppgifter som är nödvändiga på grund av sjukdomsläget och som de skäligen kan utföra med beaktande av deras utbildning, arbetserfarenhet, hälsotillstånd och familjeförhållanden. Arbetsplikten får vara i längst två månader. Av statens medel betalas till den som utför ett sådant uppdrag ett av Livsmedelssäkerhetsverket fastställt skäligt arvode. De arbetspliktigas tidigare anställningar avbryts inte på grund av arbetsförordnandet. Vid utförande av ovan nämnda uppdrag skall den person som förordnats för uppdraget iakttä vad som bestäms i förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). På den som utför uppdraget tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när han eller hon deltar i skötseln av de uppgifter som avses i denna paragraf. Orsakar den person som har förordnats för uppdraget vid utförandet av uppdraget genom misstag eller försummelse skada, tillämpas vad som i skadeståndslagen (412/1974) bestäms om of-

3 och 4 §
(Som i RP)

5 §

Under i 1 § avsedda omständigheter kan genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet för bekämpande av epizooti föreskrivas om nödvändiga begränsningar och förbud som gäller (utesl.) förande av djur till djurutställningar eller andra motsvarande tillställningar (utesl.).

6 §
(Utesl.)

7 §

(1 mom. som i RP)

Bestämmelser om upprättande av ett smittoområde och en skyddszon utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Om det inte för att bekämpa och hindra spridning av epizooti är nödvändigt att inom smittoområdet eller skyddszonen tillämpa alla i 9—11 § avsedda begränsningar och förbud, skall det i en förordning om upprättande av ett smittoområde eller en skyddszon utfärdas närmare bestämmelser om vilka av de i 9—11 § avsedda begränsningarna eller förbuden som tillämpas inom området eller zonen och i vilken omfattning. (Utesl.)

Länsveterinären kan i enskilda fall bevilja tillstånd att avvika från begränsningar eller för-

bud enligt 9—11 §, om det kan säkerställas att den verksamhet som tillståndet avser inte innebär risk för spridning av epizooti. Närmare bestämmelser om villkoren för tillstånd kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. (Nytt)

(4 mom. som 3 mom. i RP)

8 §
(Som i RP)

9 §

Utan ett i 7 § 3 mom. avsett tillstånd som meddelas genom beslut av (*utesl.*) länsveterinären får inom ett avvärningsområde inte

(1—3 punkten som i RP)

(2—4 mom. som i RP)

I den omfattning det för att bekämpa eller hindra spridning av epizooti är nödvändigt kan Livsmedelssäkerhetsverket genom sitt beslut bestämma att verksamheten i lokalerna vid en läroanstalt inom avvärningsområdet skall inställas.

10 §

Utan ett i 7 § 3 mom. avsett tillstånd som meddelas genom beslut av (*utesl.*) länsveterinären förbjuds inom smittoområdet utöver vad som bestäms i 9 §

(1—6 punkten som i RP)

(2 mom. *utesl.*)

11 §

Utan i 7 § 3 mom. avsett tillstånd som (*utesl.*) länsveterinären meddelat genom sitt beslut får djur föras från en skyddszon till en plats utanför avvärningsområdet endast för slakt.

Sädesvätska av klövdjur får inte (*utesl.*) föras från en skyddszon till en plats utanför avvärningsområdet. *Livsmedelssäkerhetsverket kan bevilja tillstånd att avvika från förbudet, om det kan säkerställas att den verksamhet som tillståndet avser inte innebär risk för spridning av epizooti.*

12, 12 a, 13 och 14 §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 31 mars 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Eero Lämsä /cent
vordf. Harry Wallin /sd (delvis)
medl. Nils-Anders Granvik /sv
Pertti Hemmilä /saml
Matti Kauppila /vänst
Esko Kiviranta /cent
Katri Komi /cent
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd (delvis)

Jari Leppä /cent (delvis)
Minna Lintonen /sd
Reijo Paajanen /saml
Sirpa Paatero /sd
Erkki Pulliainen /gröna
Kimmo Tiilikainen /cent
Pekka Vilkuna /cent
Lasse Virén /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.